מנלן דבעינן זביחה לשמה דאמר קרא [1]ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם [שלמים] ודילמא היינו שמייהו ° מדכתיב א) [2]המקריב את דם השלמים [3]הזורק את דם השלמים ולא כתיב זבח והכא כתיב זבח שמע מינה שתהא זביחה לשם שלמים אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן (א) נפסלה שלא לשם אוכלין בפסח אלא אמר קרא [2]המקריב את דם השלמים שתהא קבלה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בקבלה ולילף שחיטה מינה משום דאיכא למיפרך מה לקבלה שכן פסולה בזר ואשה ב) אשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן וכי תימא לילף (ב) מהני מה להני שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות אלא אמר קרא הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בזריקה ולילף מינה משום דאיכא למיפרך מה לזריקה שכן חייב עליה זר מיתה אשכחן כולהו הולכה מנלן וכי תימא לילף מכולהו מה לכולהו שכן עבודה שאי אפשר לבטלה תאמר בהולכה שאפשר לבטלה אלא אמר קרא [4]והקריב ג) את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש ותניא [5]והקריבו זו קבלת הדם (ג) ואפיק ד) רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה ואשכחן שנוי קודש שנוי בעלים מנלן אמר רב פנחס בריה דרב אמי אמר קרא [6]ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה ה) אם אינו ענין לשינוי קודש דנפקא לן מהתם תנהו ענין לשינוי בעלים והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא ובשר זבח תודת שלמיו אבא חנין אומר משום רבי אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים ששחטן לשם תודה פסולה ו) מה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויה תודה אנן מזבח ז) קאמרינן ואכתי מיבעי ליה חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח אם כן נכתוב קרא ובשר תודת שלמיו [זבח] מאי זבח ח) שמע מינה תרתי אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח נאמרה זביחה בשינוי קודש ונאמרה זביחה בשינוי בעלים מה זביחה האמורה בשינוי קודש לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות אף זביחה האמורה בשינוי בעלים לא תחלק בהן בין זביחה לשאר עבודות איכא למיפרך מה לשינוי קודש שכן (ד) פסולה בגופה וישנו בארבע עבודות וישנו לאחר מיתה וישנו בציבור כביחיד

ומנלן דבעינן זביחה לשמה. לכתחילה דאי ממוצא שפתיך לא מיפרשי ביה עבודות ט): **ממאי דלענין שחיטה קרוי** י) **זבח [דלמא] היינו שמייהו.** זבח שלמים ולא נאמר זבח משום שחיטה: **מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח.** שאם שחטו שלא יא) לאוכלין כגון לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול כזית יב) פסול ואפילו הן בעליו דכתיב איש לפי אכלו אכילה יג) כזית ושאר עבודות לא פסלי שלא לאוכלין דכתיב תכוסו ותניא (פסחים דף סא.) כדי אומר לשון סורסי הוא זה כאדם האומר לחבירו כוס לי טלה זה והכי אמרינן בפסחים (דף עח:) דאין (מחשבה) אוכלין בזריקה יג): **המקריב.** קבלה הוא דתניא והקריבו זו קבלת הדם: **שכן פסולה בזר.** לאפוקי שחיטה שכשירה בזר כדלקמן בפרק שלישי (דף לב.): שחיטה וקבלה טעונות לפון בפ' איזהו מקומן (לקמן דף מח.) יליף להו מקראי: **וישנן בחטאות הפנימיות.** אבל זריקת יד) מזבח החיצון לית בהו: זריקה זר חייב עליה מיתה אבל שחיטה כשרה בזר וקבלה והולכה אע"פ שפסולה בזר אין חייב עליה מיתה כדאמרי' בסדר יומא (דף כד.) ארבעה עבודות זר חייב עליהם מיתה זריקה והקטרה וניסוך המים והיין דכתיב גבי והזר הקרב יומת ועבדתם עבודת מתנה ולדרשינן עבודת מתנה ולא עבודת סילוק ועבדתם עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה והני כולהו יש אחריהם עבודה: **מכולהו.** כמה הצד השוה שבהן שהן עבודה וצריכה לשמה אף אני אביא הולכה: **הולכה אפשר לבטלה.** שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק כדתנן טו) במתניתין (לקמן דף יג.): **והקריבו זו קבלת הדם.** ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים זו קבלה ° דהא בתר שחיטה כתיב יולא אפשר לאוקומיה בהולכה ואף על גב דלשון הולכה הוא כדחזינן בהולכת אברים דכתיב ביה הקרבה טז) ולשון הולכה היא: ה"ג **ואפקיה רחמנא קבלה בלשון הולכה למימרא דהולכה לא ספקה מכלל קבלה: שינוי בעלים מנלן.** שצריך לשוחטו על מנת שיתכפרו בו בעליו ולא שיתכפר בו אחר דקתני לקמן (דף מו:) לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם יז) זובח, מנלן דבעינן לשם זובח: **זבח תודת שלמיו.** שתהא זביחתו לשם תודה יח): **כשרה.** ועלו לשם חובה: **פסולה.** כלומר לא עלו לשם חובה: **תודה קרויה שלמים.** כדכתיב תודת שלמיו כמו חטאת הקהל (ויקרא ד) תורת משה עבדי (מלאכי ג): **אנן מזבח תודה קאמרי'.** דרשא לידן ולכא יט) חנן מתודת שלמיו: **חטאת ואשם מנין.** בת"כ כ) קתני לה גבי האי קרא ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה חטאת ואשם מנין ת"ל זבח: **א"כ.** דלהך דרשא לחודיה אתא לרבות חטאת ואשם שתהא אכילתו ליום ולילה לכתוב לזבח לבסוף לגבי אכילה: **לא חלקת.** דהא כולהו איתרבו לעיל: **שכן פסולו בגופו.** לקמן מפרש לה ואזיל: **וישנו בד' עבודות.** שאם שחט שלא לשמו או קיבל והלך כ) וזרק שלא לשמו אע"פ שלא חישב אלא על השחיטה כא) שלא לשמו פסול כדרבינן להו לעיל אבל שינוי בעלים לא שייך אלא בזריקה דהא דרבינן שחיטה לפסול בשינוי בעלים אינו אלא כגון ששחט על מנת לזרוק להתכפר בו אחר אבל שחט שלא לשם בעליו ולא הזכיר על מנת לזרוק אין זו מחשבה לשנוי כב) בעלים לא שייך בקרבן אלא להתכפר בו וכפרה בזריקה היא והכי אמרי' לקמן בפרקין (דף י.) שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כשר שחטו על מנת לזרוק לשם פלוני פסול וכן לענין קבלה והולכה לא שייך שינוי בעלים אא"כ חישב לקבל על מנת לזרוק לשם אחר כג): **וישנו לאחר מיתה.** המפריש קרבנו ומת והיורש מקריבו שייך בו שינוי קדש אבל לא שינוי בעלים שהרי מתו בעליו: **וישנו בצבור.** אבל שנוי בעלים לא שייך בקרבן צבור שהרי הכל בעליו:

מה לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח. וא"ת זריקה נמי תפסול מק"ו דשחיטה שאינו פוסל בשינוי בעלים אלא על מנת לזרוק ופוסלת על מנת שלא לשם אוכלין ק"ו זריקה שפוסלת בזורק שלא לשם בעלים שתפסול שלא לשם אוכלין ° וי"ל דאיכא למיפרך מה לזביחה שכן טעונה לפון וישנה בחטאות הפנימיות מיהו אכתי לא קמא ליה הך פירכא עד בסמוך לכך י"ל דהכא לא יליף כד) מזביחה אלא קבלה והולכה. כרו"ך. ועוד נראה דבפ' תמיד נשחט (פסחים דף סא.) ממעט שאר עבודות שלא [פסול] לשם אוכלין: **מה** לזריקה שכן חייב עליה זר כו'. וא"ת ונילף קבלה והולכה משחיטה וזריקה וי"ל מה להנך שכן חייבין בחוץ כדלקמן במתניתין: **דהולכה** לא תפקה מכלל קבלה. וזריקה לא אתיא מכולהו שישנן בחטאות הפנימיות: **בא** ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה. תימה דבסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.) דרשי' מיניה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו פי' דנאכלין ליום ולילה וי"ל דהתם דריש מדכתביה גבי אכילה: **ש"מ** תרתי. וא"ת ולימא כוליה [להכי] הוא דאתא שתהא זביחה לשם תודה וי"ל דאיכא לרבויי חטאת ואשם מדכתיב ביה כה) אכילה:

וישנן לאחר מיתה. אבל שינוי בעלים אינן לאחר מיתה בפסחים כו) (דף סא.) הקשה רבינו (דלמא מאחר) ל) דשיעבודא כז) לאו דאורייתא כמו כן אין שינוי קודש לאחר מיתה דמאי נפקא מינה דלא עלו לשם חובה הא לא מיחייבי יורשין להביא אחר דפלוגתא היא בקדושין בפ"ק (דף יג:) גבי האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה דקאמר שמואל והוא שהפרישתה מחיים ורב אשי כח) אמר אפי' שלא הפרישתה מחיים והל"ל הכא למ"ד שיעבודא [לאו] דאורייתא שאין שנוי קודש לאחר מיתה תרתי כט) מיהא דוקא ויש לומר דנפקא מינה אם הפריש שתי שלמים או שתי עולות לאחריות ופירש שאם אחת מתה או אבודה השניה תהיה קריבה עולה כדין הראשונה ואם קרבה הראשונה כתקונה השניה תהיה חולין וכי מתו בעלים ועשה יורש אחת שלא לשמה הרי היא כאילו נאבדה וקרבה שניה תחתיה ואם עשה הראשונה כתיקנה או השניה חולין אבל אם לא פירש כלום אלא סתם הפריש שתים לאחריות או אפילו נעשית הראשונה כתיקנה הוי שניה רועה ודמיה קרבי עולה כמו גבי מפריש שתי חטאות לאחריות כדאיתא לקמן (דף יח:) מותר חטאת קרב עולה והכי נמי לא) הוי בהפריש שתי שלמים או שתי עולות לאחריות ועי"ל דלאחר מיתה הוי [איסור] בשינוי קודש כשמשנהו אבל ליכא איסורא בשינוי בעלים כיון דליכא בעלים מיהו לב) אכתי לא ידע דרשא דמוצא שפתיך דמינה נפקא איסור לשינוי קודש מדמייתי לה בסמוך. הגה"ה: **וישנן בציבור.** משא"כ בשינוי בעלים דאם שחט לשמו התמיד לג) הרי הוא בעליו ואפי' לשם עובד כוכבים לא מיפסיל דבעינן חבירו דומיא דידיה מחוייב כפרה כמותו. כרו"ך:

ולע"ג

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הלכה י ופי"ג מהל' פסה"מ הלכה א:
ב מיי' פרק ה מהל' מעה"ק הלכה א:
ג מיי' שם הלכה ג:
ד מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה ג ד:
ה מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הל"י ופי"ג מהל' פסה"מ הלכה א:
יד ו מיי' פט"ו מהל' פסה"מ הלכה א:
ד [מיי' פט"ו מהלכות פסה"מ ה"ג]

תורה אור השלם

1. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יהוה: ויקרא ג, א
2. המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה: ויקרא ז, לג
3. והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה: ויקרא ז, יד
4. והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה: ויקרא א, יג
5. ושחט את בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד: ויקרא א, ה
6. ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר: ויקרא ז, טו

◆

ליקוטים

וישנו לאחר מיתה. ושינוי בעלים אינו לאחר מיתה שמא משום דכתיב לכפר עליו ולא על חבירו ומת לאו בר כפרה גמורה הוא אלא שנתחייב להביאו. [תוס' פסחים סא.]

◆

שיטה מקובצת

מנלן דבעינן זביחה [לשמה]. פירש הקונטרס דאי ממוצא שפתיך תשמור לא מפרשי דמיירי בכל בדי עבודות של דם. וקשה דהא ועשית כתיב בההוא קרא דמוצא שפתיך, ועשית משמע בעבודת הדם כדאמר תלמודא לקמן [illegible] גבי ישבה דלא שרי. ולפי מה דפי' רש"י לקמן (דף ב.) גבי לא ידענא כמאי, ניחא, דפי' לא ידענא כמאי אמר רחמנא מוצא שפתיך תשמור ועשית (פי' שלא יענה ממוצא שפתיך) ודלמא לאו לענין לשמה מתפשי קרא, [illegible] שלא לשמה [illegible] מוצא שפתיך כיון שלא פירש [ממוצא שפתין] (תוס' הרא"ש): מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח. עי' בהשמטות בסוף המסכת: והקריבו זו קבלת הדם. עי' בהשמטות בסוף המסכת: ה"ג הולכה היא ואפקיה רחמנא בלשון הולכה לשימרא כו'. פי' לשון הולכה היא כמו שמוכיח מקרא דוהקריב הכהן את הכל המזבחה [illegible] זו קבלת הדם כדפי', ואפקיה רחמנא בלשון הולכה כלומר למה אפקיה רחמנא בלשון הולכה כיון שהוא קבלה למימרא דלא תפקיה כו'. ויש להקשות נילף זריקה משחיטה וקבלה והולכה [illegible] מזריקה דהתי פרכא שכן טעונה צפון הולכה לא בעי צפון, וי"ל [illegible] למיפרך שכן ישנן בחטאות הפנימיות דהולכה נמי איכא בחטאות הפנימיות שהיה מוליך את הדם עד [illegible] לפרכת (תוס' חוץ): אשכחן שנוי קודש שנוי בעלים מנלן. עי' בהשמטות בסוף המסכת: ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה. [illegible] וזביחה לשם שלמיו. פי' דכתיב זבח תודת. [illegible] דכתיב תודת שלמיו משמע שלמיו של פלוני (ב"ב): אם כן לכתוב קרא תודת שלמיו זבח. ללמד על חטאת (ואלמים) [ואשם] שנאכלין ליום ולילה. [illegible]

[illegible]

מסורת הש"ס

א) [לקמן קו.], ב) לקמן טו:, ג) [ערכין קד. יומא כד. מנחות י.] חגיגה יא. פסחים סה: לקמן יג: יומא כד: לה., ד) לקמן יג. [קידושין לו: חגיגה יא.] ויקרא נדבה פרשה ד ה"ד, ה) לקמן ז., ו) לקמן לו., ז) פסחים מ: סב:, ח) שם סא., ט) שמות יב, י) [עמ"ש תוס' יומא כו. ד"ה והקריבו וכו' על פירש"י דהכא], כ) פ' צו רפי"ב, ל) קידושין יג:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם: (ב) שם זריקה מנ"ל וכ"ת לילף מהני. נ"ב ע"ל דף י ע"א: (ג) שם ואפקה רחמנא לקבלה בלשון הולכה: (ד) שם מה לשינוי קודש שכן פסולו בגופו וישנו:

◆

גליון הש"ס

[גמ' מדכתיב המקריב את דם השלמים וכו'. מנחות ג ע"ב: רש"י ד"ה והקריבו כו' דהא בתר שחיטה כתיב. עי' לקמן דף יג ע"א בתוס' ד"ה אמה לומר וכו': תוס' ד"ה מה לזביחה וכו' וי"ל דאיכא למיפרך וכו'. עי' לקמן דף י ע"א בתוס':]

◆

מוסף רש"י

והקריב הכהן את הכל. גבי אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה: זו הולכת אברים לכבש. דאילו הקטרה בהדיא כתיב בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). ומדכתבי כתובה שמע מינה עבודה היא (ערובין קד.): והקריבו. דכתיב בעולה ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן את הדם: זו קבלת הדם. וללמד שצריך לקבלו בכלי (לקמן יג.): זו קבלת הדם. אע"פ שהוא לשון הולכה איננה אלא קבלה שהרי לאחר שחיטה נכתבה ואין הולכה אלא אם כן קיבל הדם (חגיגה יא.): ואפקיה רחמנא בלשון הולכה. כדאמרן לעיל והקריב הכהן את הכל זו הולכת אברים לכבש (לקמן יג.): דהולכה לא תפקה מכלל קבלה. לכל דבריה ולע"ג שהיא עבודה שאפשר לבטלה שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק היכא דלא בטלה.

◆

שינויי נוסחאות

א] כ"ה לא ס"ד מדכתיב כו' (גליון): ב] תיבת ואשה נמחק, וכן ליתא בכ"י וד' ובפס"ו, וכ"ה מפירש"י (ותוס'), וכן הכי דלא חשיב עבד ושאר פסולין (רש"ש): ג] והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה כצ"ל (הגר"ב): ד] כ"ה והולכה היא ואפקיה רחמנא כו' (ש"מ רש"ש): ה] כ"ה לשם שלמיו (כ"י) ועי' אות יח ובש"מ ד"ה יכפר: ו] כ"ה פסולין (כ"י), וכן בסמוך ואין שלמים קרויין (כ"י ודפ"ו כתי"): ז] מזבח תודת (ש"מ): ח] זבח תודת שלמיו (ש"מ): ט] צ"ל עבודות לשון (צ"ע), כ"ה עבודות של דם (ש"מ). ועי' אות פ"ח: י] בכ"י הה"ח עם שלפניו, וכ"ג מנלן דבעינן זביחה לשמה, דאי ממוצא שפתיך הוא"ל ולא איפרושי ביה עבודות ממאי דלענין שחיטה קאי: זבח. שחיטה: דילמא היינו כו'. (כ"י גורס ממאי דלענין שחיטה וזריקה קאי. וכ"ה במ"כ ועפ"ז בכ"י, ונ"ב): יא] שלא לשם אוכלין (ש"מ): יב] כ"ה ואכילה (כ"י): יג] כ"ה דאין מחשבת אוכלין בזריקה ולא בקבלה והולכה אלא בשחיטה (גליון): יד] כצ"ל גבי זריקה. ולפנינו תיקן עפ"י נ"ק וכ"ה בכתה"י. ועי' טה"ק: טו] כדתנן (כ"י): טז] הקרבה והולכה היא כצ"ל (כ"י). [illegible]

[illegible] היא, לשון הולכה היא. ועי' אות ד: יז] לשם זבח מנלן וכו' (כ"י): [illegible]

[illegible]